

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 14.4.2016
Sayı: 661

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Görme engelliler ile ilgili ülkemiz genelinde belediyeler ve kamu kuruluşları, başta okullar olmak üzere, erişilebilirlik adına yapılan çalışmaların karşılaşılan sorunların ve bu bağlamda çözüm önerileri ile gerekli düzenlemelerin sağlanması, görme engellilerin yaşadığı sorunların araştırılması amacıyla Anayasanın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasını arz ederim. 07.04.2016

S. S. S.
Sarpin, Fentulu
İst. Mv.

K. Demir
Kadim Demirez

Ömer Fethi GÜRER

Niğde Milletvekili

Orhan SAKIPLI Tokat
Bursa Mv.

Senal Sarıhan
Mv.
Ankara

Dr. Cahit İGİZ
Bursa Mv.

Mehmet GÖKER
Burdur Mv.

Kann Arslan.
Denizli.

Mustafa Ali BALBAY
İzmir Mv.

Öker Gaffarçay
Edirne Mv.

İsmail

Mahmut Tanel
İbrahim Özdiş
Adana

Verasettin Turan
Zonguldak

Özcan Pınar
Izmir Mv.

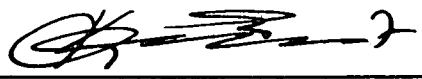

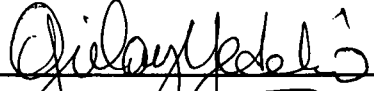
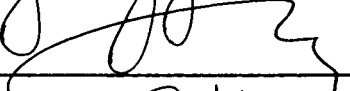
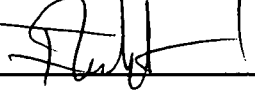
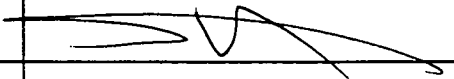
Hayden AKAR
Kocaeli Mv.

G. Akar
Konya Mv.

Melike
Denizli Mv.

461... Sayılı Meclis Araştırması Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Tufan Köse	Çorum	
Kemal Zeybek	Samsun	
Bülent İstemek	HATAY	
Mustafa Tuncer	Antalya	
Özkan YEDERKİ	İst.	
Turhan ÖZTÜRK	Manisa	
Nurdan Altınbaş	Bursa	
Zelkha İsmail	Aydın	

GEREKÇE

Ülkemiz genelinde görme engelliler ile ilgili yapılan çalışmalar olsa da bu çalışmaların çok sınırlı olduğu ve amaca hizmet etmekten uzak kaldığı mutlaklıdır. Görme engellilerin kaldırımı, yol, okul, ibadet yerleri, kamu kuruluşları, bankalar vb. yapılara ulaşımı ile ilgili gerekli ve yeterli düzenlemeler sınırlı olmasına rağmen onlardan da mahrumdur. Örneğin Niğde ilinde belediye etrafı, iç mekanı hala erişilebilir değildir. Hissedilebilir yüzeyi bulunmamaktadır. Bankalar Caddesi'nde bulunan kaldırımlardaki hissedilebilir yüzeylerin standartlara uygun olduğu iddia edilmiş olsa da bunların kaydırmaz olması şartı bulunmaktadır ve daha pek çok yolun kaldırımlarının hissedilebilir yüzeyleri yoktur. Dış mekanlara yapılan ve yapılacak olan hissedilebilir yüzeyler beton zemin, karo taşlar vb. malzemelerden yapılmazsa, kışın kar ve buzlanmadan dolayı hissedilebilir yüzeyler kayganlaşmakta ve görme engellinin bu zeminler üzerinde ayağının kaymasına sebep olmaktadır. Yaz aylarında ise, bu zeminlerin sıcaktan erimesi sonucunda hissedilebilir yüzeylerde bozulmalar olacağından, bu kez de yolu kullanan görme engellilerin sakatlanmasına sebep olacaktır.

Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesinin erişilebilirlikle ilgili hükümleri şöyledir:

Madde 3

Genel ilkeler:

- (a) Kişinin doğuştan gelen onuru, kendi seçimlerini yapma özgürlüğü dahil olmak üzere bireysel özerkliği ve kişilerin bağımsızlığına saygı gösterilmesi;
- (b) Ayrımcılık yapılmaması;
- (c) Toplumla tam ve etkin bir biçimde katılım ve dahil olma;
- (d) İnsani çeşitlilik ve insanlık çerçevesinde engelli kişilerin farklılığına saygı gösterilmesi ve kabul edilmeleri;
- (e) Fırsat eşitliği;
- (f) Erişilebilirlik;

Madde 9

Erişilebilirlik

1. Engelli kişilerin bağımsız olarak yaşayabilmeleri ve yaşamın bütün yönlerine tam olarak katılabilmeleri için Taraf Devletler, engelli kişilerin başkaları ile eşit olarak kentsel ve kırsal alanlarda kamuya açık olan veya sağlanan fiziksel ortama, ulaşım, bilgi ve iletişim teknolojileri ve sistemleri dahil olmak üzere bilgi ve iletişime ve öteki tesislere ve hizmetlere erişimini sağlamak için gerekli önlemleri alacaklardır. Erişim konusundaki engeller ve güçlüklerin belirlenmesi ve kaldırılmasını içerecek bu önlemler, başka hususlar yanı sıra aşağıdakiler için geçerli olacaktır:

(a) Binalar, yollar, ulaşım ve okullar, konutlar, sağlık kuruluşları ve işyerleri dahil olmak üzere öteki açık ve kapalı tesisler;

(b) Elektronik hizmetler ve acil hizmetler dahil olmak üzere bilgi, iletişim ve öteki hizmetler

2. Taraf Devletler, aşağıda belirtilen amaçlarla gerekli önlemleri alacaklardır

(a) Kamuya açık olarak veya sağlanan tesisler ve hizmetlerin erişilebilirliği konusunda asgari

standartlar ve kuralların oluşturulması, yayınlanması ve uygulanmasının izlenmesi;
(b) Kamuya açık olan veya sağlanan tesisleri veya hizmetleri sunan özel kuruluşların, engelli kişilerin erişimine ilişkin bütün hususları dikkate almalarının sağlanması;
(c) Engelli kişilerin karşı karşıya bulunduğu erişimle ilgili meseleler konusunda paydaşlar için eğitim verilmesi;
(d) Kamuya açık olan binalara ve öteki tesislere kolay okunabilir ve anlaşılabilir biçimde Braille (kabartma) alfabesi ile yazılmış levhalar konulması;
(e) Kamuya açık binalara ve öteki tesislere girişin kolaylaştırılması için rehberler, okuyucular ve profesyonel levha lisanı çevirmenleri dahil olmak üzere yardımcı kişi ve araçlar temin edilmesi;
(f) Engelli kişilerin bilgiye erişiminin sağlanması için bu kişilere başka uygun biçimdeki yardım ve destek sağlanmasının teşvik edilmesi;
(g) Engelli kişilerin İnternet dahil olmak üzere yeni bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanmalarının teşvik edilmesi;
(h) Erişilebilir bilgi ve iletişim teknolojileri ve sistemlerinin, bunlardan asgari maliyetle yararlanılabilmesi için erken aşamada tasarlanmaları, geliştirilmeleri, üretilmeleri ve dağıtılmalarının teşvik edilmesi hususları güvence altına alınmıştır. 07.07.2005 tarihli ve 5378 sayılı engelliler hakkında kanunun ilgili hükümlerine göre ise erişilebilirlik:

Bu kanunun 4. Maddesinin c ve d bentlerinde şöyle demektedir.

c) Engellilerin tüm hak ve hizmetlerden yararlanması için fırsat eşitliğinin sağlanması

d) Engellilerin bağımsız yaşayabilmeleri ve topluma tam ve etkin katılımları için erişilebilirliğin sağlanması Hükümlerine yer verilmiştir.

Erişilebilirlik ise Kanunda şöyle tanımlanmıştır:

İlgili kanunun 3. Maddesinin f) Erişilebilirlik: Binaların, açık alanların, ulaşım ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin, engelliler tarafından güvenli ve bağımsız olarak ulaşılabilir ve kullanılabilir olmasını ifade eder

Aynı kanunun 3. Maddesinin G) bendi ise erişilebilirlik standartlarını şöyle tanımlamaktadır:

g) Erişilebilirlik standartları: Türk Standartları Enstitüsünün erişilebilirlikle ilgili yayımladığı standartları ifade etmektedir.

Gene aynı kanunun ek 4. Maddesindeyse:

Madde 4/B- (Ek:6/2/2014-6518/66 md.)

Engellilerin toplumdaki tecrit edilmeleri ve ayrı tutulmaları önlenir.

Engellilerin diğer bireylerle eşit koşullarda bağımsız olarak toplum içinde yaşamaları esas olup, özel bir yaşama düzenine zorlanamazlar.

Engellilerin topluma dâhil olmaları ve toplum içinde yaşamaları amacıyla bireysel destek hizmetleri de dâhil olmak üzere ihtiyaç duydukları toplum temelli destek hizmetlerine erişimleri sağlanır. Hükümleri bulunmaktadır.

5378 sayılı kanunun 7. Maddesinde ise:

Madde 7- (Değişik:6/2/2014-6518/69 md.)

Yapılı çevrede engellilerin erişebilirliğinin sağlanması için planlama, tasarım, inşaat, imalat, ruhsatlandırma ve denetleme süreçlerinde erişilebilirlik standartlarına uygunluk sağlanır. Denilmektedir.

Erişilebilirliğin uygulamaya geçirilmesi için de: 20 Temmuz 2013 tarihinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Bu yönetmelikte ise: erişilebilirliğin neyi ifade ettiği, erişilebilirlik belgesinin kimlere verileceğini, ç) Erişilebilirlik standartları: Türk Standardları Enstitüsü'nün erişilebilirlikle ilgili yayımladığı TS 9111, TS 12576, TS 12460, TS ISO 23599, TS 13536, TS 23600 ve diğer standartlarını,

d) Erişilebilirlik tespiti: Umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ve açık alanlar ile toplu taşıma araçlarının Yönetmeliğin EK-1, EK-2 ve EK-3'ündeki erişilebilirlik izleme ve denetleme formlarında yer alan hususların yerinde ve/veya konu ile ilgili dokümanlar aracılığıyla yapılan incelemeler sonucu standartlara uygunluk durumunun belirlenmesi hususlarını içermektedir.

Erişilebilirlik ve izleme denetimi illerde kurulan komisyonlarca yapılmaktadır.

İlgili yönetmeliğe göre bu komisyonlar bir öncelikli yereler için bir plan yaparak bu plan dahilinde çalışmalarını sürdürmekte ve, erişilebilirlik standartlarına uyulmayan yerler için ek süre vermekte bu süre zarfında da ilgili yerlerdeki eksiklikler giderilmediyse ilgili yerin erişilebilirliğini sağlayacak olan kuruma idari para cezası verileceği de hüküm altına alınmıştır.

5378 sayılı kanunun geçici 2. Ve 3. Maddeleri kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğini ve yürürlükten itibaren 8 yıl içinde tüm açık alanların, yolların ve kaldırımların erişilebilirliğe uygun hale getirilmesi gerektiğini;

Bu süre içerisinde yükümlülüklerini yerine getirmeyen kuruluşlara ilgili yönetmelikle kurulan komisyonlarca da en fazla 2 yıl süre verilerek eksikliklerin tamamlanmasının sağlanmasını;

Buna rağmen halen erişilebilirlikle ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen kuruluşlara yönetmelik gereğince gerekli idare para cezalarının verileceği kanunla hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla kanunda sayılan yerlerin erişilebilir olması için gereken süreler 07.07.2015 tarihinde dolmuştur.

Bu nedenle yasal dayanaklara göre uygulamanın Meclis tarafından araştırılması ve sorunlara çözüm üretecek yasal düzenlemeler gerekirse bu bağlamda da çalışmalar yapılması ihtiyaçtır.

